

BOHÉMEK A POSTAKOCSIN

Régvolt idők hőbortos figurái • Az Ismeretlen Krúdy

Ha hinni lehet az anyakönyvi bejegyzésnek, 115 esztendeje, 1878. október 21-én született egy magyar gényusz, Krúdy Gyula. Immár négy évtizede, 1954 óta nem múlik el év könyvének megjelenése nélkül. Idén is újabb kiadásokkal gyarapodott kötetinek hosszú listája.

Amíg élt, mindig a tollával kereste a pénzt; hivatala, jól fizető állása sosem volt. A munkásságát összegző bibliográfia szerint 86 regény, kisregény, 2382 elbeszélés, novella, mese, 1780 publicisztikai írás került ki a tolla alól. Jókai volt talán még ilyen termékeny jóval hosszabb pályafutása alatt.

Nemrég jelent meg tizenegyedyszer legsikeresebb regénye, A vörös postakocsi. „Könnyes, drága, gyönyörű könyv” — írta Ady Endre a megjelenés évében, 1913-ban a Nyugatban, s róla tudjuk, hogy nem osztogatta ingyen a rajongását. Ez a mostani kiadás valóban drága (550 forint), ám a Magyar próza klasszikusainak sorozatában kinyomtatott, vaskos árához képest valóban szép kötet tartalmazza még az Őszi utazások a vörös postakocsin című regényt is.

Mint Krúdy műveinek döntő többsége, ez is folytatásosként látott először nyomdafestéket. Abban az értelemben is tárcaregény, hogy a legközvetlenebbül kötődik saját kora napi eseményeihez. Alakjai, a társasági és irodalmi élet valóságos szereplői, a század eleji Pesten és Budán sétáltak, írtak, éltek, örültek és szenvedtek. A millennium utáni évek fővárosi forgatagának enciklopédiája ez a kortársai által népszerűsége vitt alkotás. Ugyanakkor kell lennie benne valamilyen múlhatatlanul érvényes, minden korban ugyanúgy átélethető érzelemnek, szenvedélynek —

különben miért fogyott volna belőle ennyi kiadás (a hat idegen nyelvű fordítást most nem is számítva)?

Egy másik idei kiadvány, az Argumentum Kiadó Kisvárosi bohémek címmel megjelentetett gyűjteménye a kevésbé ismert, kötetben eddig még napvilágot nem látott elbeszélések közül válogatott. A közölt 44 írás között 16 olyan akad, amelyről az egyébként alapos Krúdy-bibliográfia sem tesz említést. Felfedezésük a válogató, Urbán V. László érdeme.

Bármelyik Krúdy-kötetet üdjük is föl, azonnal megcsap a soraiból áradó hangulat. Mintha farsangi maskarák vonulnának előttünk: régvolt idők hőbortos figurái. Stílusának időtlen varázsa, mondatainak lebegő bizonytalansága visszavarázsol dedányánk korába.

Olvasása bolondos és haszontalan passzió, ám nem lehetünk annyira szegények, hogy ezt a fényűzést ne engedjük meg magunknak.

Kelecsényi László